مسئوولیت متن و شکل بدوش نویسندۀ مضمون میباشد، عقیدۀ نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاین نمی باشد.

پوهندوی آصف بهاند
۲۰۱۹/۰۶/۲۶

د افغانستان پر ماشومانو او کوچنیانو باندې

د تاوتریخوالي سونامي

دیارلسمه برخه

په تېښ عمر کې واده، د تاوتریخوالي بله زشته بڼه د همدې مقالې د لیکلو په زماني واټن (۲۰۱۹/۰۶/۱۷) کې مې د فیسبوک په څو رنګې مخ کې، په همدې موضوع پورې اړوند له یوې نادودې سره مخ شوم. هغه دا چې ښاغلي Sadiqullah Afghan Afghan د دوه زره نولسم کال د جون پر شپاړسمه په خپله فیسبوک پاڼه کې یو خبر له عکس سره خپور کړی و چې دوې ډېرې د لږ سن نجونې د واده چامې په تن سینګار کړې ناسې دي. زه له ښاغلي Sardar Zahory څخه د زړه له کومې مننه کوم چې د ده د فیسبوکي هڅو په مرسته له دې موضوع څخه خبر شوم او په دې مقاله کې مې دې مهمې پېښې ته د تاوتریخوالي د یوې بېلګې په توګه ځای ورکړ.

لومړی مې دا د ښاغلي صدیق الله افغان افغان له پاڼې د ده لیکلی لنډ متن راکاپي کړ، خو بیا مې د لا استناد په موخه د لیکلي متن او انځور عکس هم ورنه واخیست. دا لاندې یې عکس دی:

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له راالیرلو مخکې په ځیر و لولئ

زه يې داسې ګڼم چې له دې کوچنیانو سره دا کړنه د ټول عمر له پاره تاوتریخوالی دی. «کورنۍ يې دا د نصيب کار بولي» خو د پردې تر شا کېدای شي چې دا نجونې په همدې کم سن کې يا په «بدو» کې ورکړل شوې وي او يا به د «ولور» مسأله په منځ کې وي. هر څه چې وي، وي به؛ خو له دې دواړو کوچنیانو سره د یوې شيبې یا یوه وار له پاره تاوتریخوالی نه دی شوی، بلکې د ټول عمر له پاره له دوی سره د تاوتریخوالي د بنسټ ډبره ايښودل شوې ده.
ما د همدې مقالو(له ماشومانو او کوچنیانو سر د تاوتریخوالي ستونزه) په ترڅ کې ځو ځلې د کوچنې د قانوني سن په باب د ملګرو ملتونو د اړوند څانګو د پرېکړو په باب خبرې کړې دي.

د موضوع حقيقت دا دی چې دا ډول عملونه له یوه یا دوو کوچنیانو سره تاوتریخوالی نه، بلکې د یوې لویې ټولنې د ماشومانو او کوچنیانو د ژوند د تباه کېدو د ناوړه او منفي دود پر دېواله یوه بله خښته ايښودل شوې ده.

دا چې وروسته دې کوچنیانو ته، کورنیو ته يې، ټولنې ته او په ټول کې د هېواد نوي نسل او کلتور ته څومره ستونزې او نوم بدوالی رامنځ ته کوي؛ ښايي عاملينو ته يې دومره مهم نه وي، خو په راتلونکو کې لومړی د نوي نسل او بیا د ټولنې پر ژوند دومره ناوړه او ورانونکی اغېز ښندي چې بیا يې بېرته جوړول او ترمیمول ستونزمن نه، بلکې ناممکن وي او قرباني يې همدا نسل او راوروسته نسلونه دي.

ما ځو ځلې د خپلو مقالو په ترڅ کې ویلي دي او اوس يې بیا په تکرار سره وایم چې:

ټولنه او مشران باید په دې پوه کړای شي چې له ماشومانو او کوچنیانو سره تاوتریخوالی پټ جنایت دی. او دې موضوع ته ما ځو ځلې اشاره کړې چې له ماشومانو او کوچنیانوسره هر ډول تاوتریخوالی ډېرې ناوړه پایلې لرلای شي.

د ۲۰۱۸ ام کال د اپریل په اته لسمه نیټه چې له ماشومانو او کوچنیانو سره د تاوتریخوالي په باب کومه مقاله ما خپره کړه، هلته مې په ساده او عام فهمه ژبه لیکلي وو:

«له ماشومانو او کوچنیانو سره تاوتریخوالی اوس څه په نړیواله سطحه او څه زموږ د وطن او ټولنې په کچه کومه نا آشنا پدیده نه، بلکې ډېری يې پېژني او په دې هم یا لږ یا ډېر پوهیږي چې له ماشومانو او کوچنیانو سره د تاوتریخوالي عمل یو منفي عمل دی، خو بیا هم په بیلابیلو ډولونو تر سره کیږي، د منفي پایلو په باب يې لږ کسان پوهیږي چې څومره ورانونکې ځپې لري. همدا اوس که په ټولنه کې د ډېری نا خوالو رواني ریښې را وسپړل شي، مالومه به شي چې ریښې يې په هغه تاوتریخوالي کې نغښتې دي، چې په کوچنیوالي کې له ماشومانو او کوچنیانو سره شوي دي.»

خو په چا يې لولې او بیا يې پر چا عملي کوې؟

له بده شامته زموږ د ټولنې جوړښت او روابط له هره اړخه چې وڅېړل شي د اوس له پاره داسې راغلي یا داسې عیار شوي دي چې: پرته له دې چې د ټولنې وګړي پوه شي، د ماشوم زوروني شرایط په کې برابر کړای شوي دي.
د ملګرو ملتونو د روغتیایي سازمان (WHO) د تعریف له مخې:

«ماشوم زورونه هر هغه عمل یا نظر ته ویل کیږي چې د ماشوم وجود ته، د ماشوم روغتیا ته، د ماشوم روان ته او د ماشوم نیکمرغی ته د تهدید یا ضرر رسولو بڼه ولري چې لومړني او اصلي عاملین يې میندې پلرونه او مسؤل کسان ګڼل کیږي.»

ما پخوا هم په ټیټ سن کې د نجونو د ودولو ستونزې ته اشاره کړې وه او د تاوتریخوالي د مقالو په نهمه برخه کې مې داسې لیکلي وو:

«زموږ په هیواد افغانستان کې او په تیره بیا زموږ پر ټولنه باندې د ناوړه سنتي دودونو او رواجونو په سیوري کې، د ماشومانو او کوچنیانو د حقونو د تر پښو کولو زمینه ډیره ښه مساعده ده او د اشخاصو او کورنیو د آبرو د ساتلو په غرض، هغه څه چې په ماشومانو او کوچنیانو باندې، په تیره نجونو باندې کیږي؛ اصلاً د هیڅ ډول کلماتو او جملاتو په چوکاټ کې نه شي تشریح کیدلای. د ننګ، غیرت، آب آبرو او... د ساتلو په غرض د ماشومانو او کوچنیانو ټول ژوند د بربادۍ سوځیدونکي اور ته اچول کیږي.

دا هغه خاموش تاوتریخوالی دی چې له کلونو او پیړیو پخوا زموږ پر ټولنه حاکم دی او دا اوسني نسلونه او چیز فهمه خلک که د دې دودونو د له منځه وړلو له پاره څه وکړي ښه تر ښه، که نه په کلونو او پیړیو به راتلونکې نسلونه هم په دې اور کې وسوځي.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بنې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له رالېږلو مخکې په ځير و لولئ

د جګړې د قانون د حاکمیت له کبله، په نجونو باندې د زورواکو د نه تیري په خاطر؛ ډیری کورنۍ حاضریږي چې خپلې نا بالغه لوڼې په ډیر کم سن کې په میړونو کړي او په اصطلاح؟ خپله آبرو په ځای کړي، دا چې هغه ماشومه یا نا بالغه نجلۍ ټول عمر ژوند په خپله نه، بلکې لکه مړیی د نورو په خوښه تیروي، خیر دی، مقصد دا چې د هغې د کورنۍ آبرو پر ځای وي. مانا دا چې له ماشومانو او کوچنیانو سره د تاوتریخوالي ډیره سلنه، پر ټولنه باندې د ناسمو او ناوړه دودونو د حاکمیت له کبله او د همدې دودنو د سیوري په دایره کې تر سره کیږي.

په ټیټ سن کې د نجونو ودول که له یوې خوا له دې نجونو سره ډېر زشت تاوتریخوالی دی، له بلې خوا هغو هلکانو سره هم تاوتریخوالی ترسره کېږي چې پرته له رضا او خبرېدو نه همدا نجونې ورته ودېږي او دواړه لوري ټول عمر پرته له خپلې خوښې ژوند تېروي.

په پیټ سن کې د کوچنیانو ودول زموږ د کلتور هغه نیمګړې برخه ده چې په تر سره کولو سره کې نسلونه تباه کېږي او مخ تورولی یې ټولو نسلونو ته ور په برخه دی. د همدې له پاره ټول قلموال رسالت او مسؤلیت لري چې د دې ناوړه پدېدې پر ضد خپل غږ اوچت کړي، مخه یې ونیسي او خپل راتلونکي نسلونه له بدمرغیو وژغوري.

د دیارلسمي برخې پای

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ